

Prinsipp- og handlings- program

for **Pensjonist** i perioden 2009 - 2013
partiet - trygghet og
velferd for alle

Pensjonistpartiet (Pp) bygger sitt politiske arbeid på et kristent verdigrunnlag, norsk kultur- og rettstatsens prinsipper.

HELSE – VELFERD OG OMSORG

Visjon: Trygghet og velferd for alle!

1. INNLEDNING

- 1.1 **Pensjonistpartiet (Pp)** vil arbeide for å utjevne forskjeller i leve- og livsvilkår for alle norske borgere. Partiets fremste oppgave er å arbeide for trygge levekår og en verdig livssituasjon for eldre, trygdede, funksjonshemmede, barn og unge i Norge.
- Inntektsutviklingen for yrkesaktive, pensjonister og trygdede har de siste årene skapt store og uakseptable forskjeller.
 - Denne utviklingen fortsetter og stadig flere tvinges til å søke offentlig bistand. Det er derfor svært viktig å arbeide for at alle som bor i landet kan sikres et inntektsnivå, som gir hver enkelt grunnlag for en forsvarlig levestandard, uavhengig av offentlig bistand.
 - Pensjonistpartiet vil arbeide for at våre folkevalgte i storting og regjering, og andre offentlige grupper med særordninger får en pensjonsordning etter modell av hva statens ansatte mottar.
- 1.2 **Pensjonistpartiet** vil fremme konkrete forslag til tiltak for å bidra til at befolkningen skal oppleve trygghet.
- Store deler av befolkningen er bekymret for å bli hjelpeløse og pleietrengende. Offentlige hjelpetiltak er mangelfulle og mange får ikke den hjelpen de trenger for å kjenne seg trygge.
- 1.3 Pensjonistpartiet vil arbeide for varig forbedring når det gjelder grupper med spesielle utfordringer, det være seg økonomiske, fysiske eller psykiske.
- Funksjonshemmede har problemer i arbeidslivet, i utdanningssituasjonen og med tilgjengelighet til bygninger, veier, gater og transportmidler.
 - Syke eldre mangler sosial kontakt og nødvendig stimulering.
 - Et økende antall nordmenn lever i fattigdom
- 1.4 **Pensjonistpartiet** vil arbeide for at voldsopfrene og deres hjelpere får bedre vern og oppfølging.

- Vold og annen kriminalitet er et økende samfunnsproblem.
- Mange eldre er redde for å bevege seg utendørs og føler også engstelse i egen bolig.
- Det oppfattes som om rettssystemet ofte gir forbryteren mer vern enn hva offeret og de personer som griper inn for å hindre voldshandlinger får. Ofrene og vitnene mangler ofte tilfredsstillende advokathjelp, og mange opplever at rettssystemet gir for lave straffer og er inkonsekvent.

1.5 Pensjonistpartiet godtar ikke at barn, eldre, enslige, trygdede og personer med nedsatt funksjonsevne, blir salderingsposter på budsjettet og fratras rettigheter.

- Regjering og Storting fastsetter økonomiske og sosiale rammer for barn, eldre, enslige, trygdede og personer med nedsatt funksjonsevne.
- I flere år er det blitt avslørt betydelig underregulering av trygden og en rekke innstramninger for svakstilte grupper i forbindelse med budsjettbehandlingen.

1.6 Pensjonistpartiet vil at Staten skal ta det økonomiske løft for å fjerne fattigdommen i Norge. **Pensjonistpartiet** vil heve den norske fattigdomsgrensen til samme nivå som i EU.

2. MÅLSETTING

2.1 Pensjonistpartiet vil bruke all sin kraft i arbeidet med å forbedre leve- og livsvilkårene for de som har minst og har det vanskeligst.

- **Pensjonistpartiet** er et politisk parti for hele befolkningen, med en visjon om å kjempe i fremste rekke for å bedre livsvilkårene for de som har minst og har det vanskeligst.
- Økningen av skatter, avgifter, gebyrer og egenandeler, skjer langt raskere og er større enn inntektsutviklingen for pensjonister, trygdede og funksjonshemmede.
- Dette fører til at disse gruppene sakker etter i den alminnelige

velstandsutvikling. Daglig kan vi se at velferdsordningene ikke strekker til, og at et økende antall nordmenn havner under fattigdomsgrensen.

- 2.2 Pensjonistpartiet** vil i tillegg engasjere seg spesielt på følgende samfunnsområder:
- Helse-, sosial- og eldreomsorg
 - Barn og ungdom
 - Pensjons- og trygderettigheter
 - Forsvar, Politi og rettsvesen
 - Utdanning og forskning
 - Miljø og forurensning.
- 2.3 Pensjonistpartiet** mener at mennesker som av ulike grunner står utenfor det aktive arbeidsliv, skal ha rett til et inntektsnivå som gir grunnlag for en rettferdig og verdig levestandard.
- 2.4 Pensjonistpartiet** mener at de som ønsker det, skal kunne benytte sin kompetanse og erfaring i arbeid med tariffestet lønn ut over pensjonsalder.
- 2.5 Pensjonistpartiet** mener at eldre og funksjonshemmede i langt større grad enn nå, skal gis mulighet til deltakelse i offentlige verv. Det må være den enkeltes kvalifikasjoner, ikke alder eller nedsatt funksjonsevne som avgjør om en person er kvalifisert eller ikke.
- 2.6 Pensjonistpartiet** mener det må opprettes ombudsordning for eldre og funksjonshemmede på linje med eksisterende ombudsordninger. Ombudsordningen må være fristilt fra systemer som styrer tilbudene til nevnte grupper og inkludere diskriminering som saksfelt
- 2.7 Pensjonistpartiet** vil arbeide for at personer med nedsatt funksjonsevnes situasjon må bedres betydelig.
- 2.8 Pensjonistpartiet** vil i samarbeid med interesseorganisasjonene arbeide for en betydelig og varig forbedring for enslige, særlig for enslige forsørgers situasjon.

- 2.9 Pensjonistpartiet** viser også til at det å være enslig forsørger med barn i oppvekst og ungdomsalder, ofte kan være tøft økonomisk med kun en inntekt.
- 2.10 Pensjonistpartiet** vil kjempe for sosiale endringer for disse gruppene, i samarbeid med deres egne interesseorganisasjoner

3. FOLKESTYRET

- 3.1 Pensjonistpartiet** vil arbeide for at det etableres et Pensjonistdepartement.
- 3.2 Pensjonistpartiet** vil arbeide for å endre organiseringen av forvaltnings-nivåene, fra i dag tre nivåer (stat, fylkeskommune og kommune), til to nivåer (stat og kommune). Det må i denne sammenheng foretas en grundig gjennomgang med fordeling av ansvar og myndighet.
- 3.3 Pensjonistpartiet** vil ha langt sterkere kommunalt selvstyre enn i dag, men staten må fastsette minstestandard, som alle kommuner må oppfylle. Det må samtidig være samsvar mellom de pålagte oppgaver på den ene side og de økonomiske rammebetingelser på den andre side.
- 3.4** Dersom staten pålegger kommunene nye oppgaver eller reformer, skal nødvendige midler samtidig stilles til rådighet.

4 ØKONOMI OG FORVALTNING

- 4.1 Pensjonistpartiet** vil arbeide for at minstepensjonen økes til 3 grunnbeløp (3G) og at alle skal regnes som selvstendige personer i pensjonssammenheng.
- Samordningen for ektefeller og samboere fjernes.
 - Alle trygdede skal beholde opparbeidede trygderettigheter fullt ut.
 - Etterlattepensjon utbetales i sin helhet til den etterlatte.
 - Særfradrag på grunn av alder, må oppjusteres og beholdes.
 - Pensjonsinnskudd til folketrygden skal opphøre ved oppnådd pensjonsalder.
 - Pensjonistpartiet vil beholde ordningen med honnørrabatt.

4.2 Pensjonistpartiet vil arbeide for å gjeninnføre gravferdsstøtten for alle opp til kr. 40.000,-

4.3 Utbyggingsprosjekter

Pensjonistpartiet går inn for at alle offentlige investerings- og utbyggingsprosjekter, bare kan gjennomføres etter nøyaktige forhåndsvurderinger og dokumenterbare økonomiske kalkyler.

4.4 Offentlig forvaltning.

Pensjonistpartiet går inn for å effektivisere forvaltningen, redusere unødvendig regelverk, bremse veksten av nye stillinger i offentlig administrasjon og kritisk bruk av konsulenter.

Pensjonistpartiet vil arbeide for en løpende kritisk vurdering av kostnadene ved offentlig forvaltning. I denne vurdering bør også tas med om enkelte tjenester/oppgaver kan åpnes for konkurranse fra andre aktører. Ved konkurranseutsetting skal det settes opp klare og spesifiserte krav til kvalitet og offentlig myndighet må beholde det overordnede ansvar og kontroll.

Norge har stor materiell rikdom. **Pensjonistpartiet** mener det er noe fundamentalt galt med fordelingen av rikdommen, når vi ser at antall sosialklienter og fattige øker. Pensjonistpartiet vil arbeide for å synliggjøre og bekjempe fattigdom.

Pensjonistpartiet vil arbeide for å innføre offentlig identifikasjonsplikt i Norge

4.5 Skatter og avgifter.

Pensjonistpartiet går inn for omlegging av skatte- og avgiftssystemet, slik at svakt bemidlede grupper skjermes mer enn nå, mens personer med ekstra god økonomi må yte mer til fellesskapet. Utviklingen i dag går dessverre i motsatt retning ved at avgifter, gebyrer og egenandeler øker sterkere enn inntektene for de som har minst å bruke.

Pensjonistpartiet skal fjerne eiendomsskatten.

Pensjonistpartiet vil fjerne egenandeler for helsetjenester og sosiale tjenester til mennesker med lavere inntekt enn 3 ganger grunnbeløpet (3G),

Pensjonistpartiet krever at pensjonister og arbeidstakere har samme minstefradrag.

Pensjonistpartiet vil fjerne arveavgiften.

Pensjonistpartiet vil avskaffe NRK-lisensen med en nedtrapping over 4 år

4.6 Bistand.

Pensjonistpartiet går inn for å samordne alt bistandsarbeid til ett departement og derved redusere antall aktører.

Ved dette kan samordning og kommunikasjon bedres i de ulike prosjekter til beste for de som skal hjelpes, samt at oppfølging og kontroll styrkes.

Den primære hjelpeinnsats må innrettes mot hjelp til selvhjelp, ved at mottakerlandene gis opplæring og nødvendig assistanse til å utvikle infrastruktur, egen energi, matproduksjon og helsetjeneste. Partiet går inn for å ettergi lånegjeld, styrke samarbeidet med frivillige hjelpeorganisasjoner og øke bevilgningene til deres lokale arbeid.

Hjelpeinnsats i utviklingsland må ledsages av krav om respekt for menneskerettigheter og demokratisk styreform.

Utenriksdepartementets kriseberedskap må styrkes.

5. HELSE- OG SOSIALPOLITIKK

Mange mennesker i vårt land har mindre forutsetninger for å hevde seg i dagens samfunn enn andre. Av ulike årsaker faller mange av disse utenom det sikkerhetsnett som er bygget opp, med isolasjon og ensomhet som resultat.

Pensjonistpartiet setter som krav at grupper med spesielle utfordringer som eldre, personer med nedsatt funksjonsevne, trygdede, arbeidsledige og enslige forsørgere, må gis nødvendig

hjelp og støtte for å opprettholde en forsvarlig livsstandard.

5.1 Pleie og omsorg.

Sykehjemmene må tilføres en betydelig antall legestillinger til avlastning av sykehusene, og til beste for beboerne, grensesnitt problematikk mellom stat og kommune må løses.

Utbygging av omsorgs- boliger må ikke skje på bekostning av nye sykehjemsplasser. Det må gis økonomisk støtte til å opprettholde en god levestandard for de som trenger dette ved innflytting i tilrettelagt omsorgsbolig.

Pensjonistpartiet mener behovet for sykehjemsplasser er sterkt økende. Pensjonistpartiet vil arbeide aktivt for å øke antallet sykehjemsplasser og for at tilstrekkelige antall sykehjemsplasser skal være lovpålagt. Plass tildeles etter vurdering av en uavhengig nemnd bestående av helsepersonell.

For å kunne tilby tjenester på riktig nivå og etter behov, må det være et minstekrav at kommunene etablerer en komplett behandlings- og omsorgskjede som inkluderer eldresentra, tilrettelagt omsorgsboliger, sykehjem og avdelinger for demente.

Pensjonistpartiet vil støtte tiltak som bidrar til å styrke kvaliteten på pleie og omsorg i sykehjem og hjemmesykepleie, herunder økning av antall heltidsstillinger for leger og pleiepersonell. Det må legges særlig vekt på tiltak for å styrke sosial kontakt og komplett aktivisering for mennesker med demens.

Eldre og funksjonshemmede kan bli utsatt for vold både innenfor og utenfor sitt hjem. **Pensjonistpartiet** går inn for offentlig satsing mot vold og forventer at helse- og sosialmyndigheter bidrar med kartlegging og forslag til tiltak.

Pensjonistpartiet vil arbeide for å lovfeste arbeidsforhold med ferieordning, samt rimelig lønn og pensjonspoeng for pårørende som utfører omsorg for nære familiemedlemmer.

Pensjonistpartiet vil arbeide for å øke grunn-, hjelpestønad og omsorgslønn.

Pensjonistpartiet vil støtte tiltak som bidrar til å styrke samarbeidet mellom omsorgspersonell, pårørende og frivillige organisasjoner. Det må også legges til rette for økt samarbeid mellom ulike etater.

Pensjonistpartiet mener at gratis trygghetsalarmer bør gis til alle etter behov. Transporttjeneste (TT-kort) må revurderes, slik at alle beboere ved bo- og behandlingssentra får tilbud om ordningen. TT-kortene bør samtidig gjøres gjeldende ved transport ut over fylkesgrensene.

Pensjonistpartiet vil utvide vernepliktsordningen, slik at ungdom i stedet for ordinær militærtjeneste, kan velge omsorg for eldre og personer med nedsatt funksjonsevne.

5.2 Helsetjeneste.

Pensjonistpartiet vil at det skal være nasjonale standarder inne helsetjenesten for å sikre den enkelte, uansett behandlingssted eller behandler, får en forsvarlig tjenestekvalitet.

Det er fastlagt i "Lov om helsetjenesten i kommunene", at alle har rett til nødvendig helsehjelp. I "Lov om pasientrettigheter", er det også gitt den enkelte rett til fritt sykehusvalg. Det er imidlertid ikke i lov og forskrift definert klart nok hvilken standard helsehjelpen skal ha.

Pasienter som skrives ut etter sykehusopphold må sikres oppfølging i sin hjemmekommune.

Pensjonistpartiet kan ikke akseptere fortsatt nedbygging av behandlingsplasser innenfor psykisk helsevern. Det synes å være på sin plass med en gjennomgripende analyse av psykiatri-tilbudet, hvor man vurderer dagens og fremtidens behov, herunder hvordan forbedre psykiatritilbudet for å tilfredstille disse behov.

Pensjonistpartiet vil kunne akseptere bruk av heroin i behandling under forutsetning at det er forskningmessig dokumentert og medisinsk forsvarlig. **Pp** vil arbeidet for at en slik gjennomgang finner sted. Mennesker med psykiske lidelser må få nødvendig behandling når de trenger det og i så lang tid det tar å bli frisk nok til å klare seg selv i samfunnet, uten fare for seg selv eller andre. Ved utskrivning fra behandlingssted, krever **Pp** at det organiseres tett oppfølging med botilbud, rehabilitering, deltakelse i kontaktsentra og tilgang til

kontakttelefon.

Ved sykdom skal den syke ha trygghet og sikkerhet for at det er nødvendig behandlingstilbud, pleie og omsorg tilgjengelig i den grad behovet tilsier. Ventetiden for sykehusbehandling må reduseres til et minimum og forskning på psykiske og fysiske sykdommer må styrkes.

Utdanning og rekruttering til helsetjenesten må prioriteres. Den interne organisering i de ulike etater må skje slik at fagpersonell i størst mulig grad fritas fra administrativt arbeid.

Pensjonistpartiet vil arbeide for at tannhelsetjenesten blir inkludert som en del av det ordinære helsevesen. Det betyr at tannhelsetjenesten bl.a. kommer inn under trygdesystemets refusjonsordning.

Unge personer med nedsatt funksjonsevne trenger ofte behandling av spesialister ved egne institusjoner og avdelinger. På grunn av at beboere ved ordinære sykehjem i overveiende grad er demente, vil slike institusjoner være en feilplassering for unge funksjonshemmede.

Pensjonistpartiet vil ha tilrettelagt arbeid for personer med nedsatt funksjonsevne. Totalinntekten må være så høy at den gir hver enkelt opplevelse av å være selvforsørget.

Pensjonistpartiet mener at kronisk syke, psykiske og nevrofysiske personer med nedsatt funksjonsevne må få kvalifisert ledsagerstøtte, betalt av det offentlige, ved feriereiser.

Pensjonistpartiet vil arbeide for at personer som har pådratt seg skade og varig men ved deltagelse i krigsoperasjoner og FN-/NATO-tjeneste, skal tilbys hjelp og støtte til å etablere en verdig livssituasjon.

Pensjonistpartiet går inn for at det må satses sterkere på forebyggende tiltak mot rusmisbruk og gode behandlingstilbudet. Tvangsinnleggelse kan benyttes.

Pensjonistpartiet mener at pasienter som skrives ut etter sykehusopphold må sikres oppfølging i sin hjemkommune.

5.3 Sykehusene.

Pensjonistpartiet er imot nedleggelse av lokale sykehus og vil arbeide for at de fortsatt skal ha en viktig funksjon i vårt samfunn. **Pensjonistpartiet** går inn for at organiseringen av sykehusene, ansvarsforholdene, økonomiforvaltningen, lederstrukturen og den faglige standarden snarest blir gjenstand for en uavhengig og grundig evaluering. Det bør legges spesielt vekt på grensesnittet mellom statens drift av sykehusene og den kommunale drift av sykehjemmene.

Pensjonistpartiet er imot nedlegging av lokale sykehus og vil arbeide for at de fortsatt skal ha en viktig funksjon i vårt samfunn.

5.4 Psykisk utviklingshemmede.

Pensjonistpartiet ønsker å satse på en kombinasjon av selvstendige leiligheter for selvhjulpne og sammenkjedete leiligheter med døgnkontinuerlig tilsyn for utviklingshemmede med stort hjelpebehov.

Reformen for psykisk utviklingshemmede hadde som intensjon å normalisere livssituasjonen for et stort antall mennesker, som var plassert i institusjoner. Reformen gikk raskt og avveiningen om hvem som kunne klare seg selv og hvem som fortsatt trengte helkontinuerlig assistanse, ble overfladisk.

6. OPPVEKSTPOLITIKK

6.1 **Pensjonistpartiet** vil arbeide for gode oppvekstvilkår for barn og ungdom. Partiet vil i denne sammenheng medvirke til at frivillige organisasjoner som arbeider for barns velferd og fritidsaktiviteter, gis nødvendig støtte.

6.2 **Pensjonistpartiet** vil arbeide for at hjem og skole går sammen om å lære barn og ungdom et gjensidig ansvar for å praktisere positive holdninger og høflighet i omgang med andre mennesker. I likhet med foreldre, bør skolen arbeide aktivt for å motvirke mobbing og

voldsbruk.

- 6.3 Pensjonistpartiet** vil arbeide for at elever med spesielle behov ikke blir "annen rangs" elever, som kan få store konsekvenser for i form av mobbing og psykiske lidelser og i verste fall havne på uføretrygd. Elever med spesielle behov må få tilrettelagt undervisning i de fag de trenger det. Som eksempel nevnes dyslektikere som må ha ekstra timer i norsk, engelsk, matematikk osv. Disse elevene kan fort bli mobbeofre. Det bør innføres flere praktiske fag i skolen.
- 6.4 Pensjonistpartiet** vil gå aktivt inn for at politiet bidrar med sin erfaring i deler av skolens undervisning, med tanke på å forebygge kriminalitet.
- 6.5 Pensjonistpartiet** vil arbeide for full barnehagedekning, slik at foreldre som har ønske om plass til sine barn, får mulighet til dette. Partiet går inn for lave egenandeler og økt søskenmoderasjon.

7. NÆRINGSPOLITIKK

- 7.1 Pensjonistpartiet** vil arbeide for at forholdene legges til rette, slik at det stimuleres til økt næringsutvikling i Norge. Offentlige rammebetingelse forutsettes innrettet slik at norsk næringsliv kan bli konkurransedyktig. Vi vil legge forholdene til rette for små og mellomstore bedrifter og forenkle lov- og regelverk slik at nyetableringer blir lettere.
- 7.2 Pensjonistpartiet** vil styrke arbeide for at personer med nedsatt funksjonsevne, under ellers like vilkår, blir ansatt i offentlig forvaltning og private bedrifter, på lik linje med andre stillingssøkere, i samsvar med lov- og avtaleverk. Det bør legges til rette for deltidsstillinger, kombinert med støtte fra folketrygden.
- 7.3** Kraftforsyningen bør legges opp slik at vi kan beholde og bygge ut vår industri. **Pensjonistpartiet** går inn for bygging av gasskraftverk med miljøvennlig teknologi som hindrer utslipp av CO 2.

- 7.4 Pensjonistpartiet** vil arbeide for å bygge ut full selvforsyning av kraft, ved å stimulere til utvikling av fornybar energi, herunder vindkraft, vannkraft, herunder oppgradering av dagens vannkraftsverk. Kraftkilder skal ikke selges til utlandet, hjemfallsretten opprettholdes.
- 7.5 Pensjonistpartiet** går inn for at landets gass og oljeressurser, i langt større grad enn i dag, videreføres her hjemme, slik at verdiskapningen og sysselsettingen øker.
- Pensjonistpartiet** vil at det skal utvikles et prissystem for elektrisitet, som opp til et basisforbruk, sikrer vanlige husholdninger forsyning til lav pris, mens forbruk ut over dette, skal koste vesentlig mer
- Pensjonistpartiet** vil redusere avgiften på drivstoff til kollektivtransport.
- 7.6 Pensjonistpartiet** vil arbeide for at fiskeoppdrett og foredling opprettholdes og videreutvikles. Norge bør i langt større grad enn i dag, bli leverandør av bearbejdede produkter, både på grunn av sysselsetting og økonomisk inntjening.
- 7.7 Pensjonistpartiet** legger stor vekt på å opprettholde en samfunnsøkonomisk lønnsom landbruksnæring og vil gå inn for en målrettet distriktspolitikk. Små driftsenheter som vil satse på nisjeprodukter må gis rammebetingelser som gjør dette mulig. Partiet vil på dette grunnlag støtte tiltak som bidrar til å sikre fast bosetting i distriktene. Jord, skog og havbruk må utvikles ut over det å være bare råvareleverandører. Kraftforavgiften må fjernes
- 7.8 Pensjonistpartiet** erkjenner plikten til å opprettholde et mangfold i vår fauna, men dette skal ikke være til skade eller trussel overfor de som driver med bufe. Husdyrhold og rovdyr kan vanskelig forenes.

8. SAMFERDSELSPOLITIKK

- 8.1 Pensjonistpartiet** vil arbeide for oppgradering av veinettet, herunder sikre beredskapen i tunneler, gi større bevilgninger til utbygging av gjennomfartsårer, sikring av rasfarlige veistrekninger, innføre midtdele hvor dette er hensiktsmessig og utbygging av trafikkredningstjenesten. All utbygging, drift og vedlikehold skal skje gjennom åpne anbud og konkurranser.

- 8.2 Pensjonistpartiet** kan ikke akseptere at bare en brøkdel av bilavgiftene benyttes til utbedring og vedlikehold av veiene i Norge og går sterkt mot den bompengepolitikken som nå føres. Bygging og vedlikehold av landets infrastruktur er, etter partiets syn, et nasjonalt anliggende.
- 8.3 Pensjonistpartiet** går inn for styrking av kollektivtransporten ved bedre tilgjengelighet og utbygging av antall holdeplasser. Priser, komfort og service må ligge på et nivå som gjør det attraktivt å velge kollektivtransport fremfor privatbil.
- 8.4** Tungtransport og risikotransport er ikke forenlig med økende persontransport på våre veier. **Pensjonistpartiet** går inn for, i størst mulig grad, å overføre tungtransport til jernbane og skip. Transport av farlig gods skal, der dette er mulig, henvises til tider på døgnet da det er et minimum av annen trafikk.
- 8.5 Pensjonistpartiet** vil ha større tempo i jernbaneutbygging og veiutbygging. På de mest trafikkerte strekninger, går partiet inn for dobbeltspor og firefelts motorvei. Dette gjelder spesielt hovedtraseene til og fra utlandet og strekningene inn til de største byene. Utbyggingen av jernbanen er et meget godt miljøtiltak og bør derfor prioriteres. Pensjonistpartiet skal arbeide for videreutbygging av jernbanen frem til Kirkenes.
- 8.6 Pensjonistpartiet** mener at et tilfredsstillende flyrutenett har stor betydning i et vidstrakt land som Norge. Flyrutenettet må utvides videre.
- 8.7 Pensjonistpartiet** vil arbeide for forsvarlig opplæring i trafikksikkerhet og holdninger til medtrafikanter. Trafikkultur og trafikksikkerhet som tema bør styrkes i det offentlige skoleverket.

9. UTDANNINGSPOLITIKK

- 9.1 Pensjonistpartiet** mener lærerutdanning og lærerrekuttering trenger en nasjonal fellesinnsats. Ansvar for barns og unges utvikling og læring, må deles i et forpliktende samarbeid mellom skoleledelse, lærere, foreldre og elever.

Det er Storting og regjering som er ansvarlig for tilfredsstillende rammebetingelser for skolen, og i samspill med foreldrene, ansvar for å fastsette normer for god oppførsel og positivt samkvem med andre barn og voksne. Vi forventer at skolens ledelse og lærere tar oppdrager-ansvaret på alvor.

Norge har for dårlige resultater på nasjonale og internasjonale prøver som måler elevenes kunnskaper og ferdigheter. Det må derfor iverksettes tiltak som kan gi bedre læringseffekt. Det må legges mer vekt på bl.a. leseopplæringen. Det skal være arbeidsro, orden og struktur i undervisningen. Lærerne bør være tydelige ledere med autoritet basert på gode kunnskaper og ferdigheter.

Norsk skole bør oppgraderes, og det er en selvfølge at skolebøker er klare ved skolestart og er offentlig godkjent.

Pensjonistpartiet vil at lærerne skal få et ekstra løft på lønn, mindre lesetid og klassens maks elevtall må reduseres. Dette vil bidra til at flere tar lærerutdanning.

- 9.2 Pensjonistpartiet** mener at lærerutdanningen må styrkes og utvides til 5 år. Søkere til lærerhøyskolene må testes med sikte på egnethet til yrket.
- 9.3 Pensjonistpartiet** vil arbeide for at skolen tilføres tilstrekkelig økonomi, utstyr og læremateriell, for å sikre best mulig kvalitet på utdanning av kommende generasjoner. Det må spesielt legges vekt på at den praktiske trening under veiledning styrkes.
- 9.4 Pensjonistpartiet** krever at grunnskole og videregående skole blir tilført egne budsjettmidler for utviklings- samarbeids- og holdningsrettede pro-sjekter. Dette er meget viktig for at den enkelte elev kan trenes i åpenhet, kommunikasjon, samhandling og gjensidig respekt i vårt flerkulturelle samfunn. Ut over nasjonalt godkjente basisfag med eksamensplikt, bør skolene stilles fritt i valg av fagkrets. Det må legges spesiell vekt på å styrke det faglige innhold i skolen.
- 9.5 Pensjonistpartiet** mener at undervisningen i videregående skole må legges opp slik at kunnskapstilegnelsen gir elevene best mulig utgangs-punkt for å klare utfordringene de møter i sitt voksne liv. Skoledagen må legges opp slik at slik at elevfrafallet i videregående

skole reduseres. For å sikre størst mulig interesse, engasjement og arbeidslyst, forutsettes at elevene tas med på råd med hensyn til emnevalg.

Partiet mener at hovedmålet må vektlegges, herunder at fagene norsk muntlig- og skriftlig, må gis større plass i undervisningen. Kostnaden for den enkelte, for anskaffelse av relevante læremidler må begrenses, slik at foreldre med svak betalingsevne makter oppgaven. Yrkesfaglig utdanning bør styrkes og elever ved yrkesfaglige linjer må få mulighet til mer praktisk opplæring der dette er nødvendig.

- 9.6 Pensjonistpartiet** vil arbeide for at faget informasjons- og kommunika-sjonsteknologi (IKT) får et kraftig kompetanseløft.
- 9.7 Pensjonistpartiet** går inn for at alle innbyggere, (uavhengig av alder, funksjonsevne, kjønn eller hudfarge), skal gis mulighet til gjennom fagprøve eller på annen måte, å dokumentere faglig kompetanse innen IKT - (uten dette klarer man kanskje ikke fagprøven).
- 9.8 Pensjonistpartiet** mener at den pedagogiske utdanningen for høyskole- og universitetslærere må styrkes, samtidig som utstyr og læremidler blir oppdatert for å kunne gi studentene best mulig undervisning.
- 9.9 Pensjonistpartiet** vil at helsefagarbeider- og sykepleierutdanningen må styrkes.
- Skolene må tilføres tilstrekkelig økonomi, utstyr og læremateriell for å sikre best mulig utdanning. Det bør etableres etter- og videreutdanning i samsvar med hva medisinsk og sykepleiefaglig forskning tilsier.
- Utdanningen må tilstrebe å gi teoretisk/praktisk innsikt og kompetanse, bl.a. rettet mot eldreomsorgen. Vi må også styrke spesialutdanningen innen demensomsorg og psykisk helse.
- 9.10 Pensjonistpartiet** mener at Statens lånekasse for utdanning må styrkes. Utlånsrenten fastsettes til Norges Banks styringsrente. Deler av lånet omgjøres til stipend ved fullførte studier i henhold til studieplanen.

10. KUNST, KULTUR OG IDRETTSPOLITIKK

- 10.1 Pensjonistpartiet** mener at vi alle har et overordnet ansvar for at vår kulturarv blir tatt vare på og formidlet videre fra generasjon til generasjon. Offentlige myndigheter har et spesielt ansvar for å støtte dette arbeid og ivareta landets kulturinstitusjoner.
- 10.2 Pensjonistpartiet** vil arbeide for å styrke kulturtilbudene og støtte tiltak som sikrer eldre og personer med nedsatt funksjonsevne samme tilgang til gode kulturopplevelser som for yngre og funksjonsfriske.
- 10.3 Pensjonistpartiet** vil arbeide for kulturelle aktiviteter i vårt nærmiljø, herunder utbygging av kulturtilbudet ved våre eldresentre, samt vise respekt, støtte og forståelsen av flerkulturell aktivitet.
- 10.4 Pensjonistpartiet** vil støtte nødvendige tilskudd til både profesjonelle kunstnere og amatørkunstnere, forfattere, m.fl. uavhengig av om de retter sin produksjon og tilbud til barn, unge eller voksne.
- 10.5 Pensjonistpartiet** ønsker å prioritere Barne- og ungdomsarbeidet høyt.
- Pensjonistpartiet** mener at idretten er en av de beste aktører i det forbyggende arbeid blant barn og ungdom. Dette gjelder ikke minst integrering av ulike minoritetsgrupper i vårt land. **Pp** tar sterk avstand til alle former for doping innen idretten. Tiltrettlekke idrettsaktiviteter for personer med nedsatt funksjonsevne, uføre og eldre.
- 10.6 Pensjonistpartiet** vil sikre at det bygges svømmebasseng i alle landets kommuner. Basseng som er ute av drift skal restaureres og fylles med vann. Hensikten er svømmeopplæring, trim for unge, eldre og personer med nedsatt funksjonsevne.

11. KRIMINALPOLITIKK

11.1 Politiet.

Kriminaliteten er økende, spesielt grov vold, ran og drap. Dette rammer både enkeltpersoner, private hjem og institusjoner.

Pensjonistpartiet mener at rammevilkårene for politietaten må styrkes.

Pensjonistpartiet krever at innbyggerne gis bedre beskyttelse og vil arbeide for at politi og rettsvesen settes i stand til, på en effektiv måte, å møte denne utvikling.

Pensjonistpartiet går imot den nye politireformen og vil arbeide for å oppgradere politietaten slik at null-toleranse mot vold og kriminalitet kan praktiseres.

Nedleggelse og nedbemanning av politistasjoner i distriktene må opphøre, da dette skaper utrygghet. I stedet må denne tjenesten styrkes.

Pensjonistpartiet støtter at det opprettes en sentral enhet som kan koordinere etterforskning av organiserte forbrytelser og mafialignende operasjoner. Kriminelle som skader politipersonell og benytter planlagt vold, herunder våpen, må få langt strengere straff.

Pensjonistpartiet vil arbeide for mer synlig politi for å demme opp for økende kriminalitet og vold. Politiet tilføres tilstrekkelige resurser slik at kjente gjerningsmenn straffefølges

Pensjonistpartiet mener politiet skal være likt uniformert.

Pensjonistpartiet vil arbeide med å forby tigging på offentlig sted.

11.2 Rettsvesenet.

Vårt rettsvesen er uten tvil underdimensjonert. Tiden mellom arrestasjon og til det foreligger en rettskraftig dom, er alt for lang.

Pensjonistpartiet vil tilføre mer ressurser for å bøte på dette og krever at systemet vurderes med sikte på å innføre forenklinger i saksbehandling og domfellelse i samsvar med sakens alvorlighet, uten at det går ut over rettsikkerheten.

Pensjonistpartiet vil ha en betydelig økning i antallet soningsplasser og at dommene skal sones fullt ut. Vi vil også at kriteria for innvilgelse av permisjon under soning, må være langt strengere enn i dag. Et fengselsår skal være 12 måneder.

Pensjonistpartiet vil ha større satsing på ettervern slik at minst mulig gjentakelser oppnås. Under soning bør den straffedømte gjennomgå obligatorisk opplæring i samfunnsetikk og mellommenneskelig kommunikasjon. Hensikten er å opparbeide holdninger, som kan forebygge nye lovbrudd. Det bør samtidig satses på en grundig forberedelse til et liv i frihet med plan for oppfølging/ettervern.

Ikkevoldelige førstegangskriminelle kan, dersom de viser anger og vilje til samarbeid, dømmes til samfunnsstraff. Manglende samarbeid om et slikt opplegg, medfører straks fengselsstraff..

Pensjonistpartiet vil arbeide for at voldsofre og pårørende skal få langt bedre informasjon, støtte og oppfølging fra politi, rettsvesen, helse- og sosialtjeneste, enn i dag.

Pensjonistpartiet vil at meddommere og juriemedlemmer skal få være "anonyme" i særlig grove saker.

12. INNVANDRINGS-, ASYL- OG FLYKTNINGSPOLITIKK

Pensjonistpartiet erfarer at mange forveksler begrepet innvandrere – asylsøkere – flyktninger.

Innvandrere er personer som kommer til Norge for å søke om langvarig opphold

Flyktninger er personer som tilfredstiller de krav som FNs flyktningskonvensjon stiller for å gi rett til opphold i Norge

Asylsøker er mennesker som selv oppsøker Norge for å få asyl, og asylsøkere som får avslag er å betrakte som ulovlige innvandrere.

- 12.1 Pensjonistpartiet** mener at Norge, som et av verdens rikeste land, bør kunne hjelpe mennesker som blir forfulgt. Dessverre har asyl- og innvandringspolitikken vært og er fortsatt, altfor tilfeldig og liberal. Vi mener at kvoteflyktninger fra FN skal tas imot og integreres.
- 12.2 Pensjonistpartiet** går inn for at flyktninger som kommer til landet og søker asyl, skal få sin sak behandlet raskest mulig og vedtaket skal følges opp straks. Ved oppholdstillatelse, skal det umiddelbart skaffes bolig og gis støtte til livsopphold, opplæring og arbeid. Ved avslag på søknad om opphold, skal vedkommende straks utvises.
- 12.3 Pensjonistpartiet** mener at flyktninger og innvandrere som prøver å komme seg inn i landet med falske identitetspapirer, skal umiddelbart utvises. Det samme gjelder utlendinger som gjør seg skyldig i grove forbrytelser.
- 12.4 Pensjonistpartiet** krever at flyktninger og innvandrere, umiddelbart ved ankomst, blir informert om norsk lov og sedvane, og at alle må forholde seg til disse. Fremmedspråklige oppslag om norsk regelverk må finnes i alle asyl- og flyktningsmottak. Tvangsekteskap, bigami, kjønnslemlestelse med mer, er brudd på norsk lov og skal straffes meget strengt.
- 12.5 Pensjonistpartiet** mener at familiegjennforening kun skal gjelde en ektefelle og dette ekteparets barn.
- 12.6 Pensjonistpartiet** mener at morsmålsundervisning, som ikke er en del av skolens fagkrets, er en frivillig sak for innvandrere og skal ikke belaste det norske skoleverk.

13. FORSVARS- OG SIKKERHETSPOLITIKK

Norsk sikkerhetspolitikk er forankret i NATO-alliansen samtidig som vi knyttes stadig nærmere til det europeiske fellesskap (EU). Medlemskapet i NATO innebærer en gjensidig forpliktelse og må stadfestes av Stortinget i hver enkelt sak. Selv om vi i dag ikke har noen direkte fiender, mener **Pp** at det er uansvarlig å ikke være forberedt på mulige fremtidige trusler mot våre nasjonale interesser, så som terroranslag mot oljeinstallasjoner, industri og forsvarsverk.

- 13.1 Pensjonistpartiet** mener at Norge skal føre en utenriks- sikkerhets- og forsvarspolitik som ivaretar et fullverdig medlemskap i NATO, samt oppfylle våre forpliktelser overfor egne EU-styrker.
- 13.2 Pensjonistpartiet** støtter Norges deltakelse i FN's fredsbevarende styrker og nødvendige spesialaksjoner i FN's regi.
- 13.3 Pensjonistpartiet** går inn for å støtte tiltak som kan øke respekten for vårt forsvar blant befolkningen, deriblant vår verneplikt. Partiet vil også støtte spesialutdanning av enheter til FN-aksjoner utenfor Norges grenser.
- 13.4 Pensjonistpartiet** vil styrke forsvaret og spesielt heimevernet. Samarbeidet mellom forsvaret og sivilt beredskap, må etter vårt syn videreutvikles for å styrke kampen mot sabotasje og terrorangrep. Det må være et ufravikelig krav at bevilgningene til forsvaret må forvaltes rasjonelt og effektivt, og at det hele tiden kan legges frem fyllestgjørende dokumentasjon på dette.
- Pensjonistpartiet** vil innføre et todelt statsbudsjett for Forsvaret, som følger:
- et budsjett som skal gjelde for utenlandstjenesten
 - et budsjett som skal gjelde for vår innenlandstjeneste
- 13.5 Pensjonistpartiet** vil arbeide for økt kvinneandel i Forsvaret.
- 13.6 Pensjonistpartiet** mener Sjøforsvaret, herunder Kystvakten må styrkes for å sikre hele kysten med spesiell fokus på våre olje- og fiskeriinteresser i Nord og i Sør. Hærens personelloppsetning må økes betydelig for å kunne løse sine oppgaver hjemme og ute. Luftforsvaret må sikres nye fly og i denne sammenheng må operative behov og langsiktige mål gå foran hensynet til økonomi. Heimevernet må øves og være langt mer synlig enn tilfelle er i dag. Samarbeidet mellom forsvaret og sivilt beredskap må videreutvikles betydelig for å styrke kampen mot faren for sabotasje og terroranslag.
- 13.7 Pensjonistpartiet** mener at HV-mannskaper under avtjening av HV-tjeneste, skal ha 80 % av normal lønn.
- 13.8 Pensjonistpartiet** vil arbeide for at Forsvaret gis forutsigbare rammevilkår.

14. MILJØPOLITIKK

Miljøpolitisk visjon: Ta vare på nåtiden, slik at framtiden får en fortid.

- 14.1 Pensjonistpartiets** overordnede miljø krav er ren luft, ren jord og rent vann. Lokale, regionale, nasjonale og overnasjonale tiltak, som kan medvirke til å hindre forurensning, støttes av partiet.
- 14.2 Pensjonistpartiet** vil arbeide for å fjerne trusselen fra forurensning av radioaktiv og annen stråling i vårt eget nærmiljø og naboområder.
- 14.3 Pensjonistpartiet** vil arbeide for å redusere bruken av kjemiske og andre tilsetningsstoffer som forurenser luft, jord vann og mat, og erstatte dette med økologiske midler. Dette for å oppnå et bærekraftig miljø
- Pensjonistpartiet** støtter tiltak for gjenvinning av ressurser fra avfall av ulikt slag.
- Pensjonistpartiet** støtter utbygging av miljøvennlig, fornybar og forureningsfri energi. Helsekadelig utslipp må resultere i meget strenge reaksjoner.
- 14.4 Pensjonistpartiet** støtter vern av særegne økologiske naturområder og anleggelse av nasjonalparker. I planlegging av slike verneområder må alle konsekvenser analyseres, herunder grunneiers interesser. Man bør unngå ekspropriering av eiendom så langt det er mulig. Blir dette allikevel nødvendig, er det viktig at de rettslige forhold er best mulig belyst, og at det tilkjennes full erstatning for de tap som grunneier påføres.
- 14.5 Pensjonistpartiet** vil at miljøavgifter øremerkes til miljøformål, og ikke bare skal være en egen avgift som inntekt til staten.
- 14.6 Pensjonistpartiet** vil øke vrakpanten på gamle biler, uten at avgiften på nye biler økes tilsvarende.
- 14.7** Utover ovenstående er vår miljøpolitikk behandlet i følgende punkter 2.2 – 7.3, 7.4, 7.5, 8.5, 8.6 og 16.

15. UTVIKLINGSHJELP

15.1 Det eksisterer meget stor ulikhet hva angår utdanning, industri, jordbruk og økonomi, landene i mellom. Fattigdom og svekket helsetilstand er ofte resultat av manglende utvikling på disse områder og fører med seg sult, sykdom og store skarer av flyktninger. Dette må anses som en alvorlig trussel mot verdensfreden.

Pensjonistpartiet ser det som en viktig oppgave å minske kløften mellom rike og fattige land og øke u-landenes selvhjulpenhet. Vi mener at økt samhandel er et viktig virkemiddel og det betyr at vi må åpne våre grenser for tollfri import av varer og tjenester fra disse landene på vilkår som sikrer stabil leveranse og konsum. For landbruksvarer ønsker man en gradvis nedtrapping av tollene, slik at landbruket får tilpasset seg.

15.2 **Pensjonistpartiet** vil arbeide for at norsk U-hjelp i hovedsak skal ytes til målrettede prosjekter i land som trenger det. Det gjelder nødhjelp, infrastruktur, undervisning, utbedring og rensing av vannforekomster, praktisk jordbruk og etablering av egne produksjonsenheter. Hovedmålet må være hjelp til selvhjelp.

16. OLJELETING

Norge har opparbeidet meget stor kunnskap og erfaring når det gjelder oljeleting til havs. Dette gjør at faren for uhell og forurensning er liten. Utvikling av disse naturressurser vil gagne landet som helhet og generere mange arbeidsplasser.

Pensjonistpartiet vil støtte leting og utvinning av olje og gass langs hele Norskekysten, Skagerrak og Barentshavet. Aktiviteten må skje under effektiv sikkerhetsmessig oppfølging og beredskap av norske myndigheter.

17. EUROPEISK FELLESKAP (EU)

17.1 **Pensjonistpartiet** erkjenner at medlemskap i EU innebærer meget store fordeler for Norge på mange områder, men samtidig medfører dette store ulemper på andre områder. Partiet erkjenner også at det finnes store meningsforskjeller om dette og ønsker derfor ikke på nåværende tidspunkt å ta stilling til enten ja eller nei. Vi stiller våre tillitsvalgte og medlemmer fritt i en folkeavstemning.

17.2 **Pensjonistpartiet** vil lojalt følge befolkningens råd ved en folkeavstemning. I tiden frem til folkeavstemning finner sted, vil partiet bidra med saklig informasjon om fordeler og ulemper ved eventuelt medlemskap i EU.